

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Георги Иванов Матеев

за научните, деловите и личностните качества на

д-р **Димитър Василев Батуров**, главен асистент в ЧВУ „Колеж по туризъм” – Благоевград

във връзка с неговото участие в обявения конкурс за придобиване на научното звание „доцент” в научната област „Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3. 9. „туризъм”, научна специалност „Здравословни и безопасни условия на труд в сферата на туризма”

I. Относно представените документи за участие в конкурса

Д-р Димитър Василев Батуров е представил всички изискуеми от Закона за научните степени и звания документи за участие в конкурс за придобиване на научното звание „доцент”.

Д-р Батуров е доктор по организация и управление извън сферата на материалното производство (национална сигурност) от м. май 2013 година.

В представения списък с публикации кандидатът коректно е разграничил публикациите до придобиването на научната степен „доктор” от следващите свои публикации, с които участва в обявения конкурс.

Представените публикации са групирани също и на такива, които са по темата на конкурса и на такива, които се отнасят до по-широките научни интереси на кандидата.

Представената трудова и творческа биография на д-р Димитър Батуров е подробна и ясно очертава професионалния път и творческата активност на кандидата за периода след завършване на неговото висше образование. В този аспект заслужава да се отбележи, че д-р Батуров има широк спектър на професионална компетентност и практически опит, което му дава възможност да работи успешно в редица интердисциплинарни области както в научно, така и в практическо отношение.

Добро впечатление прави прецизно подготвената справка за цитиранията на научните публикации на кандидата. От тази справка се вижда, че неговите научни изяви са били забелязани и положително оценени от научната общност в съответните научни направления, в които д-р Батуров проявява научна активност.

От справката за публикациите във връзка с участието в конкурса се вижда, че кандидатът има достатъчна по обем и адекватна по съдържание научна продукция, която заслужава да бъде оценявана.

От справката, която направих в канцеларията на ЧВУ „Колеж по туризъм” – Благоевград констатирах, че назначената от Ректора Комисия по проверка на документите на кандидатите за участие в конкурса за „доцент” е приела документите на д-р Батуров за коректно оформени и представени в съответствие с изискванията на Закона за научните степени и звания.

II. Творческа активност на кандидата

От представената документация за конкурса се вижда, че д-р Димитър Батуров проявява завидна творческа активност с подчертан интердисциплинарен характер. За един сравнително кратък период от време той е подготвил и публикувал:

- 2 самостоятелни монографии;
- 2 монографии в съавторство;
- 5 научни доклада, от които 3 самостоятелни и 2 в съавторство;
- 10 статии, от които 6 самостоятелни и 4 в съавторство.

В случаите на съавторство ясно е разграничен приноса на д-р Батуров за оформянето на съответната публикация.

Кандидатът е активен участник и в редица научно-приложни изследвания и проекти, които намират конкретна реализация в обществената практика. Това свидетелства, че кандидатът има нагласата и притежава уменията активно да борави с придобития научен опит и познания, за да постигне положителни практически резултати в своята професионална дейност.

Преподавателската заетост на кандидата от 210 учебни часа в ЧВУ „Колеж по туризъм” – Благоевград свидетелства, че д-р Батуров е също така активен в подготовката на специалисти в сферата на туризма. Тази информация обективира компетентността на кандидата за придобиването на научното звание „доцент”.

III. Оценка на научните достойнства и приноси в представените за конкурса трудове

За участие в конкурса кандидатът д-р Димитър Василев Батуров е представил два основни монографични труда: „Здраве и безопасен труд на работното място в туристическия бранш” и „Как да реагираме при конфликт и екстремна ситуация”

(Практически наръчник за оказване на психологическа подкрепа в конфликтна среда и екстремна ситуация в сектор хотелиерство и ресторантьорство).

В първата от посочените монографии д-р Батуров анализира условията и възможностите за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд в сферата на туризма в четири ракурса:

Първо, той анализира в конструктивно-критичен дух правните регламенти в тази тематична област на основата на действащото българско законодателство.

Второ, той прави паралел и съпоставки с европейското законодателство в тази насока.

Трето, кандидатът акцентира – от аспекта на обективизираните здравни норми и изисквания – върху възможностите за реализиране на практика на здравословни и безопасни условия на труд в българския туризъм.

Четвърто, кандидатът отделя специално внимание на проблемите, свързани с контрола и превенцията на мероприятията, осигуряващи здравословни и безопасни условия на труд в българския туризъм.

Така структурирания научен труд на д-р Димитър Батуров е оригинално научно изследване с подчертано прагматична насоченост. В същото време авторът компетентно и в необходимата степен изчерпателно е разработил изходните теоретични аспекти на разглеждания проблем, което дава възможност за формулирането на добре аргументирани изводи, предложения и обобщения относно възможностите и необходимостта от усъвършенстване на практическите действия за подобряване на здравословните и безопасни условия на труд в българския туризъм. В този смисъл особено важни са постановките в раздел III на научния труд, където се коментират контролните функции на държавата (в това число и на съществуващите международни контролни органи) за осигуряване на необходимия регламент на работа в тази сфера на управлението на туристическия бранш в България.

С подчертана практическа насоченост са изследванията на автора в разделите IV и V, където се коментират конкретни ситуации, при които възникват опасности за здравето и безопасността на работещите в сферата на туризма.

Така очертаната проблематика е разработена в обем от 238 страници. Изложението е добре балансирано в рамките на пет раздела с добре осмислена и пълноценно издържана в съдържателно отношение структура по точки и подточки. Това дава възможност на читателя лесно да се ориентира в общата логика и структура на изложението и удобно да се връща при необходимост за справка към тези части на изследването, които биха му били интересни и полезни за неговата научна или практическа работа.

Важно достойнство на този научен труд е, че той предлага един комплексен поглед към проблематиката с подчертан интердисциплинарен характер. Посочената от

автора ползвана литература подчертава интердисциплинарния характер на изследването и дава възможност на читателя при необходимост да направи справки и да разшири своите познания като се обърне за повече подробности и друго мнение и към други автори, работили по същата проблематика. При интердисциплинарните изследвания е известно, че това е едно от основните изисквания при окончателното оформяне на научен труд с подобен характер.

Към този научен труд може да се направи една основна критична забележка. Авторът твърде пестеливо (лаконично) е систематизирал своите общи изводи и препоръки. Разбира се, не може да се отрече, че текущо на съответните места в изложението са дефинирани редица конкретни оценки, изводи и препоръки, но би било полезно, ако авторът се беше опитал да подпомогне читателите с едно по-широко представяне на произтичащите - според него - заключения от разглежданата проблематика.

Втората монография – „Как да реагираме при конфликт и екстремна ситуация (в сектор хотелиерство и ресторантьорство) формално е оформена като сборник от лекции. Но както избраната обща структура, на изложението, така и съдържанието на отделните теми и логиката на тяхната взаимна връзка и последователност очертават параметрите на едно монографично изследване. Този научен труд има в много по-голяма степен практико-приложен характер, въпреки, че по редица теми авторът е предложил и съществени елементи на теоретично осмисляне и обосновки.

Важно достойнство на този труд е обстоятелството, че авторът е отчетел съвременната обществено-политическа обстановка в света – а и в нашата страна – при която е възможно да бъдат предизвикани кризисни ситуации в туризма в резултат от терористични актове. Конкретните анализи и препоръки за действие при такива ситуации – които авторът очертава – са изключително полезни както за обучение и тренировка на персонала в хотелите и ресторантите, така и за осъществяването на реална спасителна и рехабилитационна дейност при евентуален атентат. Тази пряка връзка, която се прави между общите методически оценки и препоръки и указанията за непосредствени практически действия в условията на този тип екстремни ситуации са съществен творчески принос на автора.

Взет сам за себе си, този научен труд би могъл да се възприеме като тезисно оформено помагало за провеждане на курс от теоретико-приложни занятия по подготовка на персонала в хотели и ресторанти за адекватно поведение в условията на криза. Но ако този труд се разгледа във връзка и като продължение на основното монографично изследване на д-р Батуров – „Здраве и безопасен труд на работното място в туристическия бранш” – то неговата научна и практико-приложна стойност и значение изпъква особено отчетливо.

Оценката на предложените за оценка в конкурса колективни монографии и индивидуални и колективно статии могат да се подведат при тяхната оценка към същата (посочена по-горе) логика. Взети поотделно и сами за себе си, те осветляват фрагментарно отделни частни проблеми в рамките на тематиката на конкурса. Но в

съвкупност, на фона на цялото научно творчество на д-р Батуров по темата „Здравословни и безопасни условия на труд в туризма” те очертават един комплексен поглед на изследване, който има своя ясно очертана вътрешна логика и съдържание и който дава възможност за цялостно осмисляне на проблематиката и оформяне на ясно открити теоретични и практико-приложни изводи, заключения и обобщения.

От представените за конкурса публикации на кандидата се вижда, че той има потенциал и творчески амбиции за провеждане на самостоятелна научноизследователска дейност. Научните и практико-приложните постижения в избраната тематична област характеризират д-р Батуров като успешен и перспективен учен, с оригинален подход към разработването на една специфична интердисциплинарна проблематика.

IV. Преподавателска, административна и обществена дейност

Кандидатът д-р Димитър Батуров има 5 годишен преподавателски стаж в ЧВУ „Колеж по туризъм” – Благоевград. Като преподавател той се отличава с отговорно отношение към своите задължения. От провежданите периодично анкети за отношението на студентите към преподавателите от колеж се констатира, че д-р Батуров е уважаван преподавател, който използва разнообразни техники и методики за преподаване на предвидения в учебните планове и програми материал. Той участва активно и в научно-организационния живот на Колежа.

От приложената справка се вижда, че д-р Батуров участва активно в организирането и администрирането на редица научни и научно-приложни мероприятия и извън Колежа по туризъм.

Заслужава да се отбележи също така неговото участие в работни групи за създаване и промяна на нормативни документи и изготвяне на становища във връзка с неговата основна професионална квалификация като лекар, специалист по психиатрия, по здравен мениджмънт за ръководители на болнични заведения, по обществени комуникации и информационни науки, по организация и управление извън сферата на материалното производство.

V. Някои бележки и препоръки

Научната продукция, с която д-р Батуров участва в настоящия конкурс за „доцент” е интердисциплинарна по съдържание и балансирана като творчески акценти между теоретичните постановки и практико-приложните анализи и обобщения. Би могло да се препоръча в своята бъдеща творческа работа д-р Батуров да отдели по-

голямо внимание на собствените проблеми на туризма не само през призмата на проблемите на здравословните и безопасни условия на труд, а и от гледна точка на по-широкия кръг от проблеми, свързани с менажирането на туризма и по-специално за менажирането на взаимодействието между персонала и посетителите в туристическите обекти. В тази сфера има все още твърде много недобре изучени аспекти, свързани с психологическите проблеми и нагласи на персонала за взаимодействие с туристическия контингент, който се налага да бъде обслужван. От психологическата съвместимост между персонала и туристите до голяма степен се определя качеството на туристическото обслужване.

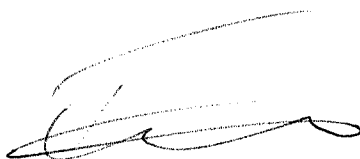
Друга бележка, която може да се направи се отнася до необходимостта от по-подробно осмисляне и представяне – особено в монографичните разработки – на общите оценки, изводи и препоръки от направения научен анализ. Това предполага в своята бъдеща работа д-р Батуров да акцентира малко повече върху теоретичните аспекти на изследваните проблеми. Това се отнася особено за случаите, когато се изследват интердисциплинарни по своя характер проблеми, което предполага по-пространно осветляване на теоретичните аспекти на интердисциплинарния анализ.

Приемам изцяло формулираните от кандидата приноси, представени от него в справката-самооценка за приносите, която е приложена в комплекта от документи за конкурса.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

На основание на казаното по-горе считам, че кандидатът д-р Димитър Василев Батуров със своята научна продукция, с теоретичната си подготовка, с личностните си и преподавателски качества и умения напълно отговаря на изискванията на Закона за научните степени и звания във връзка с присъждането на научното звание „доцент”. На това основание с пълна убеденост препоръчвам на уважаемото Научно жури да присъди на д-р Димитър Василев Батуров научното звание „доцент” в научната област „Социални, стопански и правни науки”, професионално направление – 3.9. „Туризъм”, научна специалност „Здравословни и безопасни условия на труд в сферата на туризма”.

Подпис:

Доц. д-р Георги Иванов Матеев,

Почетен професор на ЧВУ „Колеж по туризъм” -
Благоевград